

گزارش بازدید درس گیاهان

تاریخ بازدید: ۱۴۰۱/۰۵/۲۷

مکان بازدید: باغ گیاه شناسی ملی ایران

استاد راهنما: جناب آقای مجید اسکندری

لیدر برنامه: سرکار خانم لیدا بصیرت

تهیه کننده گزارش: پریسا رباط

برنامه بازدید گیاهان موسسه ارسباران در تاریخ ۲۷ مرداد ماه ساعت ۹ صبح و از درب ورودی اصلی باغ گیاه شناسی شروع شد. در ابتدای برنامه با توجه به اینکه تعدادی از بازدیدکنندگان از فراگیران مجازی موسسه ارسباران بودند، جهت آشنایی بهتر دوستان و هم افزایی اطلاعات، جلسه معارفه ای برگزار شد.

در ادامه، بازدید از برخی مناطق باغ صورت پذیرفت و با بعضی گونه های موجود در این مناطق آشنا شدیم. بین ساعت های ۱۱:۵۰ تا ۱۲:۱۵ زمان استراحت در کنار دریاچه خزر تعیین شد و پس از آن بازدید از منطقه البرز ادامه پیدا کرد و در نهایت برنامه در ساعت ۱۳:۵۰ به اتمام رسید. با توجه به وسعت باغ گیاه شناسی و محدودیت زمان، به صلاحدید استاد اسکندری مناطق مورد بازدید در این برنامه، منطقه گیاهان زینتی، هیرکانی و البرز بود.

از میان گونه های بازدید شده در این برنامه می توان به بلوط همیشه سبز، سرو خمره ای (سرو نوش)، سرو نقره ای، سرو شیراز (سرو زرین)، سرو آتشین (تنها سرو خزان کننده)، نیلوفر آبی (Lotus)، لویی، کاج کاشفی، بلوط قرمز، ارس، انجیلی، زبان گنجشک، سرخدار، آختی سیاه، نمان (توس)، نمدر (زیفون)، افرا پلت، لیلکی، درخت ال، جوالدوزک، تلخ بیان درختی، زیتون تلخ، پلاخور، زالزالک (ولیک)، شاهدانه جویباری و نسترن اشاره کرد.

تفاوت میان سرو و کاج از لحاظ شکل برگ ها، میوه ها و به طور کلی نحوه شناسایی آنها توسط استاد اسکندری توضیح داده شد. هم چنین گیاه گزنه و گیاه پلم (ضد گزنه) جهت شناسایی در تورها به بازدیدکنندگان معرفی شد. تفاوت ظاهری درختان بید، سپیدار و تبریزی نیز مورد بررسی قرار گرفت.

از دیگر موارد مورد بحث، نحوه نام گذاری برخی گیاهان و هم چنین داستان ها و قصه های روایت شده در مورد آنها مانند بومادران (آشیل)، داغداغان (تا یا تهک) سوداب (گیاهی از خانواده اسپند و مقدس در آیین زرتشتی)، سنجد، نیلوفر (Lotus) و ... بود.

هم چنین در خصوص کاربردهای گیاهان در صنایع مختلف و هم چنین موارد استفاده دارویی گیاهان به طور کامل توضیحات ارائه گردید. به طور نمونه کاربرد صمغ سرو خمره ای در صنعت کشتی سازی در یونان قدیم، استفاده گیاه برازمل به عنوان عطر حرم، چوب درخت داغداغان برای چشم زخم، میوه های معطر سرو آتشین برای ادوکلن، زیتون تلخ برای دفع آفات، مصرف خوراکی پنیرک به عنوان دمنوش گیاهی، استفاده از درمنه با بوی بسیار خوش در صنعت عطر سازی و ... به طور جامع مورد بحث قرار گرفت.

با ژینکو *Ginkgo Biloba*. گیاه بومی کشور چین که به عنوان قدیمی ترین فسیل زنده دنیا شناخته می شود و گیاهی بازدانه پهن برگ که دارای خزانی بسیار زیبا می باشد، آشنا شدیم و موارد استفاده این گیاه در قرص ها و داروهای جوان سازی و تقویت حافظه توضیح داده شد.

هم چنین، گیاه دم اسبی به عنوان قدیمی ترین گیاه زمین پس از جلبک ها و خزه ها با قدمت ۴۰۰ میلیون سال (اندیکاتور سیلیس) معرفی شد و نحوه رشد و اتصال بندهای گیاه مورد بررسی قرار گرفت و در خصوص کاربرد آن جهت داروهای تقویت ناخن و استخوان نیز توضیحات ارائه گردید.

یکی دیگر از گیاهان خاص در بازدید انجام شده، سیدالاشجار بود که از جمله گیاهان مقدس در فرهنگ مردم بومی شناخته می شود و مردم به آنها دخیل می بندند یا دختران را به عقد آنها در می آوردند. از نکات جالب این درخت، این است که میوه ها به صورت متصل به برگ ها رشد می کنند و پس از ریختن میوه ها، شکل محل اتصال به صورت ستاره می شود. لذا در فصل پاییز دیدن این درختان از پایین، بسیار زیباست چرا که درختی پر از ستاره به چشم می آید.

در مورد داروهای مهم کشف شده از گیاهان و منشا آنها مانند آسپیرین (برگرفته از درخت بید) و هم چنین آتروپین (برگرفته از درخت آتروپا بلادونا) و نیز گیاهانی که شیرابه زرد و سفید دارند و سمی هستند، توضیحات جامعی ارائه شد که از این میان می توان به گیاه مامیران اشاره کرد. هم چنین گیاه تاتوره (داتوره) به عنوان گیاهی بسیار سمی معرفی شد که استفاده حدود ۱۰ عدد از بذر این گیاه، می تواند انسان را به کمای کامل دچار کند.

از دیگر نکات بازدید، آموزش نحوه استفاده از برنامه *Plantnet* جهت شناسایی گیاهان و بررسی صحت اسامی معرفی شده توسط برنامه با اسامی موجود در باغ بود.

هم چنین، در خصوص نحوه استفاده از بذر گیاهان جهت تکثیر گیاهان و هم چنین گیاهانی که در ایران قابل پرورش هستند، توضیحات کامل توسط استاد اسکندری عزیز ارائه شد که برای دوستانی که تمایل به پرورش و تکثیر گیاهان داشتند، بسیار موثر بود.